

UNDERVISNINGSMATERIALE 3.-6. KLASSE

100% FREMMED?

www.100pctfremmed.dk

Introduktion til materialet, til læreren

Om udstillingen

100% FREMMED? er det største borgerinvolverende kunstprojekt i Danmark (Anne Ring Petersen, professor, KU) samt den første storskala dokumentation af de 167.000 mennesker, der har fået asyl i Danmark siden 1956, fra 70 forskellige oprindelseslande.

100% FREMMED? blev lanceret i 2017 som et supplement til den herskende debat om og repræsentation af mennesker, der er flygtet til Danmark. Fortællinger, der handlede om antal og statistikker, "for og imod", og om at sætte danskhed og fremmedhed på formel. I personportrætter var fokus oftest på det sensationelle: flugthistorien og tiden i asylcentre.

Med 100% FREMMED? er der i stedet skabt en personbåren fortælling, der flytter fokus fra flugthistorien og de hurtige konklusioner. Projektet viser en nuanceret, kompleks fortælling om de 167.000 mennesker, der har fået asyl i Danmark fra 70 forskellige lande gennem 60 år.

Alle portrættekster rummer et kort personligt perspektiv på danskhedsdebatten som et svar på udstillingstitlen; 100% FREMMED?, men modsat titlen åbner de 250 tekster op for komplekse og personlige fortællinger om tilhørsforhold, længsler og drømme, minder om mennesker og steder, holdninger til samfund, køn, kultur og religion.

I billeder gør 100% FREMMED? op med den ofte tunge socialrealistiske skildring af flygtninge i Danmark. De iscenesatte fotografier portrætterer deltagerne i karakteristiske danske kulturlandskaber, hvor de med humor, personlighed og stolthed genforhandler vores fælles nationale selvforståelse (se alle portrætterne på www.100pctfremmed.dk).

Udvælgelsen af deltagerne er baseret på statistiske, repræsentative kriterier fra 1956 -2019: køn, alder, bopæl, tidspunkt for ankomst og asyl, samt bløde kriterier som forskel i indkomstniveau, uddannelsesbaggrund, politisk tilhørsforhold mm. Den statistiske metode giver projektet en større autoritet, og adskiller 100% Fremmed? fra mange andre kunstprojekter ved at starte på et politisk neutralt, faktuel grundlag, hvor man ikke kender de portrætterede og deres input på forhånd.

100% FREMMED? er skabt af Metropolis - Københavns Internationale Teater og kurator og fotograf Maja Nydal i samarbejde med 16 kommuner og lidt over 100 primære og eksterne samarbejdspartnere i hele Danmark.

BILLEDKUNST, til læreren

- Fotografens arbejde med udstillingsportrætterne

I rammen nederst på siden kan du læse kort om fotograf og konceptdesigner Maja Nydal Eriksens tanker om det kunstneriske arbejde med udstillingsportrætterne 100% FREMMED?, hvor hun har iscenesat og taget 100 portrætfotos af flygtninge fra forskellige lande. De portrætterede har i samarbejde med Maja været med til at bestemme, hvordan de gerne vil repræsenteres på fotografiet.

Som en del af elevernes samtale om og analyse af de forskellige billeder af flygtninge i forbindelse med de efterfølgende elevopgaver, kan du supplere med den information og viden, du har fået fra teksten om Maja Nydal Eriksens kunstneriske arbejde med portrætterne.

Udstillingens fotograf og konceptdesigner Maja Nydal Eriksens tanker om det kunstneriske arbejde med portrætterne:

Konceptet for portrætterne er at skabe en ramme, hvor de 100 flygtninge får medbestemmelse over den måde, de repræsenteres på.

Portrætterne er taget i Tivoli, fordi parken er det sted i Danmark, der både er mest dansk og etnisk. Tivoli er en vigtig del af dansk kulturhistorie og blander nationale, visuelle, symbolske og arkitektoniske referencer. Parken er dermed en oplagt kulisse til at iscenesætte deltagernes blandingsidentitet og historie.

Vi bruger Tivoli som et baggrundslærred, hvor deltagerne og jeg sammen vælger det sted, der matcher dem og deres historie bedst. De kan desuden medbringe genstande og/eller personer, der betyder noget for dem - som man gjorde, når man gik til fotograf før i tiden.

Først vælger vi en baggrund, der passer til deltagernes historie, æstetiske præferencer, de ting de har med, og det tøj de har på, eller en baggrund der minder dem om noget. Dernæst taler vi om, hvordan de kan posere med hinanden og tingen, så alle tager stilling til, hvordan de gerne vil præsentere sig selv i detaljer.

Ift. deres tøj bliver de bedt om at klæde sig pænt på til foto, og derudover er det op til deltagerne selv. Det vil sige, at nogle tager pænt og lidt formelt tøj på, andre moderigtigt tøj, og en del vælger festtøj eller nationaldragt fra det land, hvor de er opvokset.

Ved at lege med de forskellige komponenter opstår der en række iscenesatte billeder, som tematiserer identitet, repræsentation og visuel historiefortælling. Billedserien udfordrer den måde, hvorpå vi repræsenterer os selv, hinanden, og kategorier som flygtninge og indvandrere - både i medierne, på arkiver og museer og på Facebook. Formen trækker primært på reklameæstetik og plakatkunst for at skabe et stolt, farverigt og til tider humoristisk udtryk som kontrast til de mange socialrealistiske (tunge) billeder, der ofte kobles sammen med "kategorien" flygtninge.

BILLEDKUNST, 3.-5. klasse - Billedfremstilling af flygtninge

Billedanalyse, Billedfunktion, Fase 2

Færdighedsmål: Eleven kan analysere billeders funktion i en given kontekst

Vidensmål: Eleven har viden om billeders kommunikative funktion

Billederne neden for er eksempler på nogle af de mange billeder, som man i dag ofte ser af bådflygtninge i aviser og på nyhedsportaler. Er du selv stødt på lignende billeder? Og hvor er de dukket op? Tal med din sidemakker om billederne ud fra følgende spørgsmål:

1. Hvilke tanker og følelser får du, når du ser billederne?
2. Hvilke fortællinger er disse billeder med til at skabe omkring vores syn på flygtninge?
3. Hvad er billedernes funktion? Tror du, de er tiltænkt at være underholdende, informerende, reklamerende, eller fungerer de som kunstværker? Begrund dine svar.

Foto 1¹

Foto 2²

Foto 3³

Foto 4⁴

I udstillingen 100% FREMMED? har fotograf og konceptdesigner Maja Nydal Eriksen arbejdet med at skabe anderledes billeder og fortællinger om flygtninge end billederne på forrige side. Maja har i sine billeder skabt portrætter af flygtninge, hvor hun har brugt forlystelsesparken Tivoli i København

¹ Foto 1: dr.dk, set d. 22. januar 2018: <https://www.dr.dk/nyheder/regionale/fyn/baadflygtninge-bliver-reddet-af-danske-handelsskibe>

² Foto 2: ibid.: <https://www.dr.dk/nyheder/tema/flygtningepres-paa-europa>

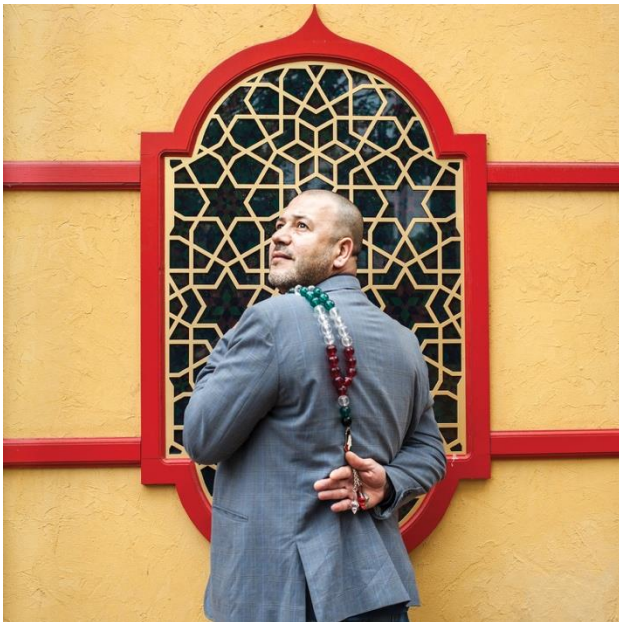
³ Foto 3: ibid.: <https://www.dr.dk/nyheder/udland/300000-flygtninge-og-migranter-har-passeret-middelhavet>

⁴ Foto 4: ibid.: <https://www.dr.dk/nyheder/udland/df-vil-kopiere-australsk-baadloesning-som-er-i-strid-med-fn-konvention>

som baggrund. Hun har derfor sat flygtninge ind i en ny og anderledes sammenhæng, som er med til at skabe en anden fortælling om flygtninge, end den fortælling vi ofte møder i aviser og på nyhedsportaler.

Se på portrætbillederne nedenfor. Tal igen med din sidemakker om billederne ud fra følgende spørgsmål:

1. Hvilke tanker og følelser får I, når I ser portrætbillederne?
2. Hvilken forskel gør det, at man på portrætbillederne ser enkelte personer frem for en stor gruppe? Og hvilke andre fortællinger er portrætbillederne med til at danne omkring vores syn på flygtninge i forhold til billederne på forrige side?
3. Hvad er portrætbilledernes funktion til forskel fra billederne på forrige side? Tror du, portrætbillederne er tiltænkt at være underholdende, informerende, reklamerende, eller fungerer de som kunstværker? Begrund dine svar.
4. Hvad forbinder I med forlystelsesparken Tivoli? Og hvorfor tror I, at fotografen Maja har valgt netop Tivoli som baggrund for sine portrætbilleder?
5. Hvilke andre baggrunde og sammenhænge end Tivoli kan I forestille jer, at portrætbillederne kunne være taget i? Og hvilken ny betydning vil portrætbillederne få ved at ændre baggrund og sammenhæng?

BILLEDKUNST, 3.-5. klasse – Analyse af billedelementer

Billedanalyse, Billedkomposition, Fase 2

Færdighedsmål: Eleven kan analysere farvers virkning i billeder

Vidensmål: Eleven har viden om farvers betydning i en kulturel kontekst

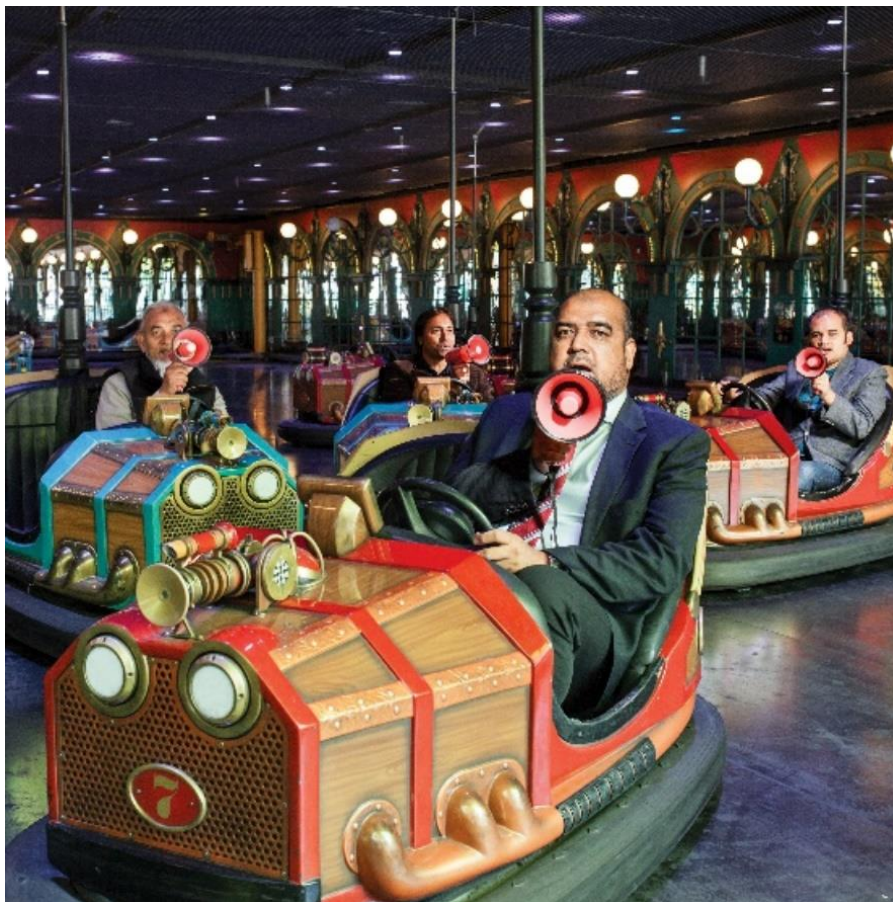
Billedanalyse, Billedkomposition, Fase 3

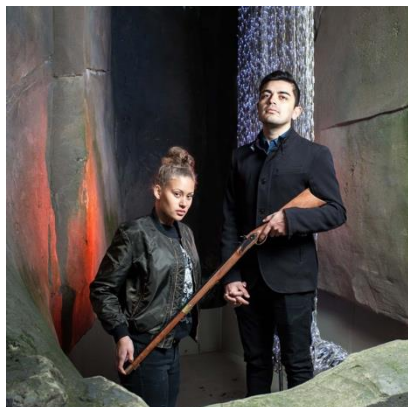
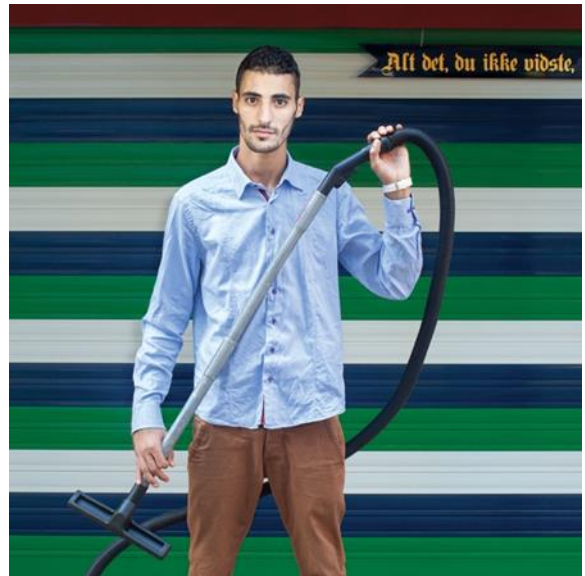
Færdighedsmål: Eleven kan analysere synsvinklers betydning i billeder

Vidensmål: Eleven har viden om fugle-, frø- og normalperspektiv

Portrætbillederne neden for er fra udstillingen 100% FREMMED?. Du kan også gå ind på hjemmesiden, der er tilknyttet udstillingen: www.100pctfremmed.dk, hvor du kan finde mange flere billeder.

1. Udvælg ét af portrætbillederne eller ét fra hjemmesiden, som du gerne vil arbejde med.
2. Billeder indeholder mange forskellige elementer, som er med til at skabe en særlig fortælling i billedet. Du skal nu arbejde med en analyse af de forskellige elementer i dit portrætbillede ud fra de spørgsmål, du finder på næste side:

Spørgsmål til billedanalyse

Farver:

1. Hvilke farver rummer billedet, og hvad er den bærende farve i billedet?
2. Hvilken stemning synes du, at farverne er med til at skabe i billedet? Og hvilken betydning mener du, at disse farver er med til at skabe for fortællingen om personen på billedet?

Perspektiv/synsvinkel:

1. Er billedet taget i fugle-, normal- eller frøperspektiv? Og hvilken virkning har det, at billedet er taget med lige præcis det perspektiv?
2. Hvilken virkning vil det få, hvis perspektivet i billedet bliver ændret?
3. Fra hvilken synsvinkel ser man personen/personerne på billedet (fra siden, forfra eller bagfra)? Og hvilken virkning har det?

Rytme/balance:

1. Hvordan er rytmen/bevægelsen i billedet? Er personen/personerne stillesiddende eller i bevægelse?
2. Hvis personen/personerne er stillesiddende, hvad synes du så, der er med til at skabe liv og rytme i billedet?
3. Hvordan er vægtningen og placeringen af elementerne i billedet? Og hvilken balance skaber det i billedet?

Kroppens placering og blikretning:

1. Hvordan er personens(-ernes) placering i billedet – sidder, står eller ligger de? Hvad er personens(-ernes) placering med til at fortælle om dem?
2. Hvis der er flere personer på billedet, hvordan er de så placeret i forhold til hinanden? Hvad fortæller personernes placering om deres relation til hinanden?
3. Hvilken blikretning og ansigtsudtryk har personen(-erne) på billedet? Kigger de op, ned, til siden eller ligeud? Virker de f.eks. glade, triste, alvorlige, sørgmodige, nysgerrige eller eftertænksomme osv.?
4. Hvad er personens (-ernes) blikretning og ansigtsudtryk med til at fortælle om dem?

Baggrund, påklædning og genstande:

Personerne på portrætbillederne har sammen med fotografen Maja Nydal Eriksen selv været med til at bestemme billedets baggrund. De har også selv valgt, hvilket tøj de vil have på, og om de vil have en genstand med på billedet (f.eks. sko, et smykke, et stykke legetøj osv.).

1. Hvad kan du se på billedets baggrund?
2. Hvilke genstande har personen(-erne) med på billedet?
3. Hvilket tøj har personen(-erne) på?
4. Hvorfor tror du, at personen(-erne) på billedet har valgt netop den baggrund, det tøj/ og disse genstande? Hvad synes du, at baggrunden, tøjet og genstandene er med til at fortælle om personen(-erne) på billedet?

BILLEDKUNST, 3.-5. klasse - Dit selvportræt

NB. For at arbejde med denne opgave er det en forudsætning, at du allerede har arbejdet med opgaven: Analyse af billedelementer.

Billedkommunikation, Udstilling og formidling, Fase 2

Færdighedsmål: Eleven kan etablere digitale udstillinger

Vidensmål: Eleven har viden om digitale billedmiljøer

Færdighedsmål: Eleven kan bidrage med visuelle udtryk i kulturprojekter

Vidensmål: Eleven har viden om kulturelle normer og værdier

De forskellige billedelementer, du har arbejdet med i din analyse af portrætbillederne, er alle med til at give billedet en bestemt stemning og udtryk samt fortælle noget om personen(-erne) på billedet.

Udstillingens fotograf Maja Nydal Eriksen fortæller, at hendes portrætbilleder er en modsætning til f.eks. et pas eller det klassiske skolefoto, hvor man f.eks. ofte bliver fotograferet med den samme neutrale baggrund, det samme perspektiv/synsvinkel, blikretning eller kropsplacering.

Neden for kan du se to eksempler på klassiske skolefotos.

Foto 1⁵

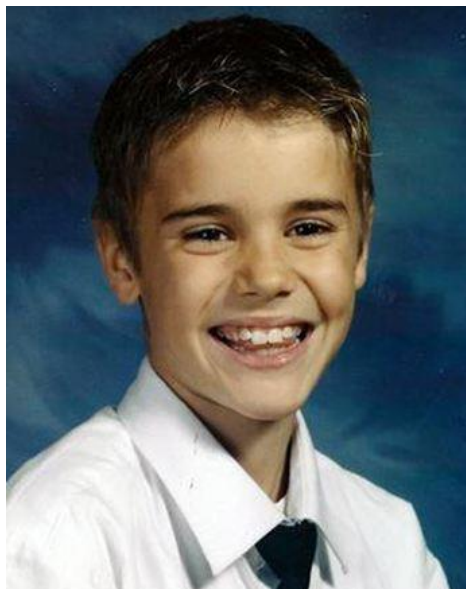

Foto 2⁶

⁵ Foto 1: Bente og Karstens hjemmeside, Livsbilleder (<http://www.kt.mono.net/>)

⁶ Foto 2: Skolebillede af Justin Bieber som lille (<http://www.olivianet.dk/artikler/fra-barnestjerne-til-popkonge/?imageId=4138>)

Med inspiration fra de portrætbilleder, som fotograf Maja Nydal Eriksen har taget til udstillingen 100%FREMMED?, skal du nu skabe et anderledes skolefoto af dig selv, som på en visuel måde fortæller noget om, hvem du er som person.

1. Start med at lave et mindmap over, hvem du er, og hvad du gerne vil fortælle om dig selv.
2. I midten skal du skrive "MIG". Uden om kan du f.eks. skrive: dit udseende og kendetegn, interesser, familie, personlighed, fremtidsdrømme, styrker og svagheder, værdier osv.
3. Med afsæt i din mindmap og den viden, du har om forskellige billedelementer fra forrige opgave, skal du nu eksperimentere med at skabe et selvportræt, der fortæller beskueren af billedet noget om, hvem du er som person og afsender.

Forskellige elementer i et billede, som du skal arbejde med i dit selvportræt:

- **Baggrund:** Hvor skal dit selvportræt tages henne? Hvilken sted eller baggrund kan fortælle noget om dig?
- **Perspektiv og synsvinkel:** Hvilket perspektiv (fugle-, normal- eller frøperspektiv) skal dit selvportræt have for at understrege, hvem du er, og hvad du står for? Skal man kunne se dig fra siden, forfra eller bagfra?
- **Kroppens placering og blikretning:** Hvor og hvordan skal du placeres i selvportrættet – skal du f.eks. sidde, stå eller ligge på en særlig måde? Hvilket kropsudtryk/ansigtsudtryk og blikretning kan udtrykke, hvem du er?
- **Kostume og genstande:** Skal du have noget særligt tøj/kostume på for at vise, hvilken type du er, eller hvad du måske drømmer om at blive? Skal du have en særlig genstand med, som fortæller noget om dig? Og hvor skal den placeres?
- **Farver:** Hvilke farver skal dit selvportræt bestå af? Vil du f.eks. arbejde med en bestemt grundfarve? Skal din baggrund måske have en anden farve end dit kostume?
- **Rytme og balance:** Skal du være stillestående eller i bevægelse på billedet? Og hvordan skal vægten/balancen være i dit billede?

4. Giv dit selvportræt en titel eller en lille forklarende tekst.
5. Præsenter dit selvportræt for de andre i klassen. Lad først dine klassekammerater give feedback på deres oplevelse af dit portræt, og begrund derefter dine valg.
6. Saml alle selvportrættene og lav en udstilling. I kan udstille jeres selvportrætter ved at hænge dem op et bestemt sted f.eks. på skolen eller det lokale bibliotek - eller I kan samle selvportrættene som en billedserie og lave en digital udstilling.